

DDS Brnkadla – oddíl Přepravka

Procitnutí jara

Na motivy hry F. Wedekinda
úprava textu – B. Voráčová, H. Šmahelová

Postavy

Vendla, Melchior, Mořic, paní Bergmanová, paní Gaborová, pan Gabor, Marta, Thea, Ilsa, Žahavec, Hladopás, Muchomor, Pastor Holobřich, Robert, Otto

1.scéna - Vyhánění zimy

dav, Robert, Melchior, Otto, Jiří, Vendla, Marta, Thea

Na jeviště přichází dav lidí, vprostřed se zastaví Melchior, po stranách u něj postává Vendla a Mořic. Melchior drží morénu, za ním v zástupech do obou stran stojí ostatní. Vykřiknou pořekadlo o vyhánění zimy, morénu vhodí směrem k divákům a odcházejí všichni mimo děti. Děti udělají dva hloučky – jeden holčičí, druhý chlapecký. Svítí na ně bodová světla, postupně se střídají ve svých replikách.

(Kluci hrají kuličky.)

Robert: Víte to? Víte, co se stalo? Mořic vlezl do ředitelny!

Melchior: Cože?!

Robert: Dneska, hned po latině!

Jiří: Byl poslední, zůstal schválně vzadu a pak jsem ho viděl, jak otvíral dveře.

Melchior: Já vám nevěřím...

(Holky skáčou panáka nebo se vzájemně česají.)

Ilsa: Ahoj holky! Jak se máte? Už víte, že se včera Melchior s Mořicem málem utopili?

Marta: A Mořic je v pořádku?

Ilsa: Ale ne, jenom si stavěli vor a byla rozvodněná řeka. Kluci si hráli na piráty/námořníky.

Tobě se líbí, že?

Marta: Ne, nelíbí...

Ilsa: Ale na tom přece nic není. Ukaž, já ti zapletu cop.

Marta: Chci si je nechat takhle. Aspoň s vámi můžu nosit vlasy jak se mi líbí. Doma bych za to dostala.

Vendla: Moc tě bijí, Marto?

Marta: Někdy si myslím, že by jim něco chybělo, kdyby neměli doma takového spratka jako jsem já.

Ilsa: Já bych jim utekla.

(Přichází Mořic.)

Mořic: Nepropadl jsem, Melchiore, já nepropadl! Dvacetkrát jsem to četl, nemůžu tomu pořádku uvěřit!

Melchior: Gratuluju ti, Mořici. Ale jak jsi mohl jít do ředitelny?! Víš, co se mohlo stát, kdyby na to někdo přišel?

Mořic: Ty nevíš, netušíš, jak to pro mě bylo důležité! Tři týdny se plížím kolem těch dveří a dneska konečně vidím, že jsou přivřené. To už mě nic nedovedlo zadržet.

Robert: A Arnošt postoupí?

Mořic: Arnošt i já, oba ale jen prozatímne... Melchiore, já jsem se tak bál! Kdybych byl nepostoupil, byl bych se...

Robert: To určitě!

Jiří: K tomu by nenašel odvahu!

Melchior: Pojď, Mořici, půjdeme. Nech je žvanit.

(Společně odcházejí.)

Marta: Až budu mít jednou děti, nechám je vyrůstat jako plevel v naší zahradě. O ten se nikdo nestará... A co ty, Vendlo?

Vendla: A jak víš, že nějaké budeš mít?

Marta: Pročpak ne?

Vendla: Moje teta třeba žádné děti nemá.

Ilsa: Protože asi není vdaná, ne?

Marta: Vendlo, chtěla bys kluka nebo holku?

Vendla: Kluka, kluka! Bude mít modré oči, bude hrozně dlouho studovat a pak z něj bude doktor.

Marta: Já taky! Radši dvacet kluků než jednu holku! A co ty, Ilso?

Ilsa: Já jsem ještě nepoznala nikoho, s kým bych je chtěla mít...

2. scéna – U Bergmannů

Vendla, paní Bergmannová

Paní Bergmannová přichází do světla na jevišti, má radost, protože je čerstvě babičkou, chystá košík, hledá Vendlu.

p. Bergmannová: Vendlo, Vendlo!

Vendla: Copak, maminko?

p. B.: Jen se hned obleč, musíš k Ině! Zanést dárky!

Vendla *(obléká se)*: Jak se daří Ině? Ještě pořád je nemocná?

p. B.: Ale, nemocná! Přece k ní přiletěl čáp!

Vendla: Cože, čáp?! A já myslela, že má chřipku...

p. B.: Žádná chřipka, má krásného chlapečka!

V.: To se na něj musím jít hned podívat!

p. B.: No vidíš, holčičko! A vem si ty nové šaty, co jsem včera došila.

Vendla: Maminko, ty šaty jsou tak dlouhé, já bych byla nejraději nosila tyhle své a pořád!

Venku je bláto, určitě bych je umazala.

p. B.: Ale jdi ty! Už jsi velká! Dneska je ti čtrnáct let! Copak můžu za to, že jsi každým jarem starší?

Vendla: Maminko, nech mě ještě nosit tyhle! Já nechci tak rychle růst ještě!

p. B.: Ani nevíš, jak ráda bych si tě ponechala tak, jak právě jsi. Kdo ví, jaká budeš až vyrosteš!

Vendla: A třeba tady už dál nebudu.

p. B.: Jak tě může něco takového napadnout?

Vendla: Ale ne, maminko! Maminečko, nebud' smutná! Podej mi ten košík a já utíkám za Inou! Už jsem potřetí tetou!
p. B.: Tak utíkej, holčičko a pozdravuj tam!

3. scéna – Mužská hnutí

Mořic, Melchior

Mel.: Máš už úkoly?

Moř.: Ještě ne.

Mel.: Já taky ne.

Moř.: Pořád samé úkoly! Zajímalo by mě pro co jiného jsme na světě. Proč chodíme do školy? Proč nás zkoušejí? Abychom propadli! Horní třída je moc malá, stejně se tam nevejdeme všichni. Je mi z toho nějak divně. Bojím se, že... propadnu...

Mel.: To neříkej... Já taky neumím všechno. Spolu to zvládneme. Pomůžu ti.

Moř.: Tobě se to řekne... Ale díky... Mohl bych se tě na něco zeptat? (*nejistě*)

Mel.: Jistě.

Moř.: (*nakonec se rozhodne nezeptat*) ...můžu touhle věží táhnout sem?

Mel.: Nemůžeš. A na co ses mě chtěl zeptat?

Moř.: Víš, viděl jsem dívku. Měla krásné modré šaty a dlouhé vlasy. Šla ke mně a pak... pak... jsem se probudil...

Mel.: Takže to byl jen sen? ...ale dobrý sen!

Moř.: A tobě se taky něco takového stalo?

Mel.: A co myslíš?

Moř.: No... to.

Mel.: Aha, to. Ano, stává se mi to.. a docela často.

Moř.: Měl jsem výčitky svědomí... Vůbec se v sobě nevyznám. Přemýšlím někdy jak jsme se tady vlastně octli?

Mel.: Ty to ještě nevíš, Mořici?

Moř.: Jak bych to mohl vědět? Víím, že slepice snášejí vejce, že mě maminka nosila pod srdcem, ale to asi není všechno...

Mel.: No, to není... Jestli chceš, můžu ti to povědět..

Moř.: Opravdu? A kdy?

Mel.: Třeba hned.

Moř.: Hned? (*bojí se, stydí, tak si vymyslí, že musí jít*) Ale já už budu muset domů.

Mel.: Vždyť jsme ještě nedohráli.

Moř.: Stejně se mi dneska nedaří. Ale víš co, všechno mi to sepiš a dáš mi to zítra ve škole.

Mel.: Jak chceš, bude to pro mě docela zajímavý úkol.

Moř.: Tak ahoj.

Scéna 4. – V lese

Melchior, Vendla

Melchior leží pod stromem a čte si, přibíhá Vendla

Vendla: Melchiore?

Melchior: Ahoj Vendlo!

Vendla: Co čteš?

Melchior: Nic zajímavého.

Vendla: Chodíš sem často?

Melchior: Je to moje oblíbené místo.

Vendla: Je tady docela hezky.

Melchior: Vendlo, chtěl bych se tě zeptat... Prý chodíváš za chudými a nosíš jim jídlo a oblečení, je to pravda?

Vendla: Je... My máme doma spoustu věcí, které už nepotřebujeme...

Melchior: A to ti nevadí, že jsou špinaví, nemocní...?

Vendla: Ale ne. Jsem ráda, že jim můžu pomoci. Včera se mi zdálo, že jsme chudé malé dítě a rodiče mě každé ráno vyhánějí na ulici žebrat. I když je vítr, i když prší... A když večer nepřinesu dost peněz, otec mě bije...

Melchior: Vždyť to byl jen sen, Vendlo... Ještěže to tak není ve skutečnosti. *(čeká na její reakci)*

Vendla: Ale je! Co třeba Marta? Bijí ji každý den, večer co večer, druhý den je vždycky samá modřina! Je mi jí tak líto... Přemýšlím pořád, jak bych jí mohla pomoci... Tak ráda bych byla na jejím místě...

Melchior: Stačilo by přece zažalovat jejího otce, pak by mu hned Martu vzali!

Vendla: Nikdy jsme nebyla bita, Melchiore, nikdy... Jen jsme se sama bila, abych zkusila jaké to je. Ale musí to být hrozný pocit, když tě bijí vlastní rodiče. Podívej na tenhle prut. Nechtěl bys mě jím švihnout?

Melchior: Cože?

Vendla: Uhoď mě jím, prosím...

Melchior: Ty ses zbláznila!

Vendla: Co je na tom tak zvláštního?

Melchior: Ne, to nikdy...

Vendla: Ani když ti to dovolím, když tě poprosím... Prosím....

Melchior ji několikrát jemně švihne přes ruce, Vendla nastaví nohy.

Melchior švihne víc, poleká se, uvědomí si co udělal, vezme knížku a uteče.

Scéna 5. U Gaborových na čaji

Mořic, Melchior, paní Gaborová

Mořic s Melchiorem sedí a hrají šachy

Mořic: Včera jsem se učil zase až do rána, probudilo mě až svítání.

Melchior: Neblázní Mořici, už zase?

Mořic: Četl jsem tvoje pojednání a zvláště mně zaujala jedna pasáž.

Melchior: A která to byla?

Mořic: No, byla to ta část o ženě.. Chtěl bych se zeptat.. jestli ten „prožitek“ je stejný u ženy jako u muže.

Melchior: No, ten prožitek, podle toho, co jsem četl, je u ženy mnohem větší než u muže.

Mořic: Jak větší? Kolikrát větší?

Melchior: No já nevím kolikrát, ale řekněme, že u muže je to asi tak *(ukáže)* a u ženy asi tak *(ukáže)*

Mořic: Opravdu? Chtěl bych být ženou.

Do toho vchází paní Gaborová, zastaví se a vrátí se zaklepat, znovu vejde

Gaborová: Dobrý večer, Mořici!

Mořic: Dobrý večer!

Gaborová: Přinesla jsem vám čaj. Jak se máš, Mořici?

Melchior: Představ si, mami, Mořic se zase učil až do rána.

Gaborová: Mořici, neměl bys to tolik přehánět. Jsou i jiné a důležitější věci než je škola.

Mořic: Když to není tak jednoduché, znáte moje rodiče.

Gaborová: Tak.. kdybys chtěl, může ti Melchior nějak pomoci

Melchior: To už jsem mu nabízel, ale nechtěl..

Mořic: Já už to nějak zvládnu.

Gaborová: Tak já vás nechám o samotě.

Paní Gaborová odchází, Mořic se zamyslí, je mu smutno.

Mořic: Kéž bych měl rodiče jako ty.

Melchior neví, co má říct, snaží se odvést pozornost

Melchior: Pojďme ven!

Společně odchází.

Scéna 6. Čáp u Bergmanů

Vendla, paní Bergmanová

p.B.: Vendlo, čáp od Iny ti taky něco přinesl! Podívej, jaký krásný řetízek!

V.: Tys u toho byla, když tam přiletěl?

p. B.: Nebyla, zrovna odletěl... Tady ten řetízek, Vendlo!

V.: Mám řetízků dost...

p.B.: A to nejsi spokojená?

V.: Chtěla bych vědět, jestli přiletěl oknem nebo komínem!

p.B.: To se musíš zeptat Iny, andílku, ta s ním mluvila naposledy. I mě to opravdu zajímá!

V.: Nebo neměla bych se zeptat kominíka? Ten to musí vědět nejlíp, jestli lítá komínem nebo ne.

p.B.: Kominíka ne, jenom to ne! Copak může vědět kominík o čápech! Kdy ty dostaneš rozum, Vendlo?

V.: S mým rozumem je to špatné, maminko. Teď jsem se stala potřetí tetou a pořád nevím, jak se to všechno děje. A koho jiného se na to mám ptát než tebe, mami? Řekni mi to... Přece po mně nemůžeš chtít, abych ve svých čtrnácti letech věřila v čápa?!

p.B.: Vendlo, tohle ti vysvětlit nemůžu.

V.: Proč ne? Nemůže to být přece nic špatného, když z toho mají všichni radost!

p.B.: Běž, oblékej se a jdi k Ině! Už tě čeká.

V.: Už jdu a cestou se zeptám kominíka!

p.B.: Vendlo, to ne! Pojď sem, všechno ti řeknu. Zítra nebo za týden, ale ne dneska!

V.: Proč ne dnes? Maminko, prosím, řekni mi to dneska.... Prosím...

p.B.: Dobře, tak ty chceš slyšet, jak jsi přišla na svět...

V.: Poslouchám, maminko!

p.B.: Aby žena měla dítě... (*maminka přemýšlí, snaží se z toho vyplést, aby nemusela Vendle nic říct.*)

V.: Rychle, maminko, rychle...!

p.B.: Aby žena měla dítě, musí muže, se kterým je vdaná, milovat. Milovat z celého srdce, tak jak ty Vendlo, ve svých letech, ještě ani milovat nemůžeš. Tak a teď to víš!

V.: To je všechno? (*zklamání*)

p.B.: Ano, všechno. Nezapomeň vzít Ině ten koš. Tak už utíkej!

7. scéna – Seník **Vendla, Melchior**

Melchior leží na seníku, přibíhá Vendla

Vendla: Sem jsi tedy zalezl? Všichni tě hledají! Musíš pomoci, táhne bouřka.

Melchior: Jdi pryč, nech mě o samotě.

Vendla: Co je ti? A teď teprve nepůjdu! Proč nejdeš s námi ven? Třeba bychom zmokli až na kůži, co nám to udělá?

Melchior začne Vendlu hladit, Vendla se nebrání.

Vendla: Nelíbat, Melchiore, nelíbat! Milovali bychom se, kdybychom se líbali.

Líbají se, Melchior ji položí, milují se, tma.

Scéna 8. **paní Gaborová, Mořic**

Mořic sedí na scéně, si čte dopis od paní Gaborové, paní Gaborová přichází, říká co píše v dopise, Melchior na něj reaguje.

p.G.: Milý Mořici! Dlouho jsme přemýšlela o tom, co jsi mi napsal a mou odpovědí budeš asi zklamán. Peníze k plavbě do Ameriky ti půjčit nemůžu. Jednak tolik peněz nemám a i kdybych měla, nebylo by to ode mě správné, ačkoliv tě mám velmi ráda.

M.: Nebudu zase myslet na svůj pohřeb. Melchior mi položí věnec na rakev, pastor Holobřich bude tišit mé rodiče, rektor Žahavec bude citovat příklady z dějin. Nedostanu ani náhrobek.

p.G.: Promluvím s tvými rodiči, protože vím, že jsi v tomto roce dělal vše, co bylo ve tvých silách, poctivě se učil a že tvoje vyloučení nebylo spravedlivé. Zarazilo mě, Mořici, že mi v narážkách hrozíš, že nevyjde-li ti útěk do Ameriky, spácháš sebevraždu.

M.: Bude to tak lepší. Nehodím se sem. Nezáleží mi na životě tolik, abych se tu nechal utlačovat. Je to zvláštní mít za sebou život a nepoznat přitom jeho podstatu. Jako vrátit se z Egypta a nevidět pyramidy.

p.G.: Způsob, jakým mě chceš činit odpovědnou za tento hrozný čin, by mohl budit dojem pokusu o vydírání. Ale protože tě dobře znám, vím, že bys svým jednáním nechtěl nikomu ublížit a jednal jsi jen v momentálním afektu. Podle mého názoru je naprosto nepřípustné soudit mladého muže podle jeho školních výsledků. Zním mnoho případů, že z velmi špatných žáků se stali znamenití lidé a naopak.

M.: Nebudu dnes zase plakat. Trvalo mi skoro celý rok, než jsem se se vším rozloučil a jsem rád, že se můžu zpátky ohlížet bez hořkosti. A kolik krásných večerů jsem zažil s Melchiorem!

p.G.: Bude mi vždy potěšením, když uvidím, že se můj syn Melchior přátelí s tak inteligentním mladým mužem jako jsi ty. Neboj se, Mořici, podobné krize doléhají na každého z nás a naší povinností je překonat je. Ráda tě brzy uvidím a věř mi, že věci nejsou tak černé jak se zdají. S pozdravem Fanny G.

M.: Bude to tak lepší. Já se sem nehodím.

Scéna 9. – Mořicovo setkání s Ilsa, sebevražda

Mořic, Ilsa

Mořic sedí u „stromu“, u zadní plachty. Zezadu přichází Ilsa, dá mu ruce na oči a směje se.

Ilsa: Hádej, kdo to je? *Bere mu dopis od paní Gaborové*

Mořic: Ilsa?! Co tady děláš?

Ilsa sundává ruce z jeho očí, směje se.

Ilsa: Jdu z města domů. Ty něco hledáš? *Provokuje s dopisem, Melchior se jí ho snaží vytrhnout, Ilsa si dopis strčí za výstřih, Mořic to vzdává.*

Mořic: Nevím, co jsem ztratil.

Ilsa: Pak ani nic nenajdeš, Mořici!

Vrátí mu dopis. Mořic se smutně usměje.

Ilsa: Čtyři dny jsem nebyla doma!

Mořic: A kde ses toulala?

Ilsa: V ateliéru... Po hospodách! *(směje se)*

Mořic: Pořád tě maluje?

Ilsa: Jako světíci na sloupu! Posledně jsme mu rozšlápla tubu barvy a on mi začal malovat štětcem po vlasech. Utéct jsem moc daleko nemohla, tak mě celou zlíbal, ale strašně, Mořici!

Mořic: A kde spíš, když zůstaneš na noc ve městě?

Ilsa: Tak různě, někdy tam, někdy tam... Včera jsme v hospodě pili sekt. Byla jsem tak opilá, že mě museli odnést do postele! Ty ještě chodíš do školy?

Mořic: Ne, koncem roku odejdu...

Ilsa: Dobře uděláš. Jak ten čas letí, když si člověk vydělává peníze! Vzpomínáš, jak jsme si jako malí hráli na indiány? I Vendla s námi hrávala, copak teď dělá? A Melchi Gaborů?

Kouká pořád tak zamyšleně?

Mořic: Filozofuje...

Ilsa: Vidíš, Vendla u nás tuhle byla, ale já zrovna nebyla doma. Seděla jsem u pana malíře!

Potřeboval mě na panenku Marii s Ježíškem! A co ty děláš? Je ti zle po flámu?

Mořic: *vymýšlí si* Je mi hrozně, pili jsme a pili... V pět ráno jsem se motal domů.

Ilsa: No jde to vidět! (*směje se*) A holky tam byly? *Lechtá ho, on se brání, najednou se drží za ruce a dívají se do očí*

Mořic: Jedna tam byla...

Mořic: Musím domů, Ilso.

Ilsa: Doprovodíš mě?

Mořic: Proč?

Ilsa: Udělám ti kakao a můžeš si hrát s houpacím koníkem.

Mořic: Už musím jít ...Dobrou noc, Ilso!

Ilsa: Spinkej sladce! *Pohladí ho a odejde*

Mořic: Ilso, Ilso! Naštěstí už neslyší... Škoda, škoda, mohl jsem... Budu říkat, že piju celé dny a píšu básně, maluju krásné modelky a pak je smím líbat. Jsi můj anděl. Ilso... Teď už domů nepůjdu...

Scéna 10 – Výslech ve škole

Profesoři, Melchior

Profesoři stojí před „stromem“, zadní plachtou, jsou čelem k divákům, mají černé kabáty, jsou vidět jen jejich obrysy. Jakmile vejde Melchior, stoupne si doprostřed jeviště, je na něj namířen kužel světla. Stojí čelem do diváků.

Žahavec: Nejde jinak! Náš těžce provinilý žák musí být potrestán! Nemůžeme dopustit, aby měl demoralizující vliv i na ostatní spolužáky! Musíme náš ústav také chránit před zhoubou sebevražděné epidemie, která propukla i na jiných gymnáziích.

Vrtichvost: Otevřeme okno, pánové?

Žahavec: Otevřete okno!

Muchomor: Samozřejmě můžeme otevřít okno, nemám proti tomu žádných námitek, ale doufám, že se nebude otevírat okno za mými zády!

Žahavec: Otevřete druhé okno!

Vrtichvost: Nechci se příliš míchat do debaty, ale druhé okno je bohužel rozbité, nejde otevřít.

Žahavec: Žádám tedy pánů kolegů, kteří jsou pro to, aby bylo otevřeno jediné možné okno, povstali ze svých sedadel. (pauza) Nechte tedy toto jedno okno také zavřeno! Pánové!

Připusťme, že bychom zapomněli navrhnout ministerstvu školství vyloučení našeho těžce provinilého žáka, pak by učinilo nás zodpovědnými za neštěstí, které se událo. Stojíme před možností soudit viníka, nemáme-li být souzeni my nevinní! Přiveďte Melchiora!

(hudba, vchází Melchior, stopune si doprostřed jeviště, je zmatený, hledá tváře profesorů, ale nevidí je, svítí mu do obličeje bodák, otáčí se na strany, neví, odkud jdou otázky)

Žahavec: Melchiore! Když se pan Stiefel, otec zemřelého Mořice, dozvěděl o hrozném zločinu svého syna, rozhodl se prohledat jeho věci s nadějí, že se dopátrá příčiny tohoto ohavného skutku. Našel tedy písemnost, která celou událost vysvětluje, způsobila totiž zcela jistě naprostý morální rozvrat pachatele. Jedná se o pojednání dvacet stran dlouhé, Soulož nadepsané, opatřené nestoudnými obrázky a pohoršujícími výrazy.

Melchior: Já jsem...

Žahavec: Ticho! Budeš odpovídat na otázky prostým ano nebo ne. Pane kolego Muchomore, prosím, pokud možno přesně zanášejte do protokolu. Melchiore, znáš tuto písemnost?

Melchior: Ano.

Muchomor: Víš, co tato písemnost obsahuje?

Melchior: Ano.

Vrtichvost: Je písmo tohoto pojednání tvoje písmo?

Melchior: Ano.

Žahavec. Jsi tedy pisatelem této oplzlosti?

Melchior: Ano. Prosím však, pane profesore, aby mi byla dokázána jediná oplzlost.

Žahavec: Budeš odpovídat na otázky prostým ano nebo ne.

Melchior: Nenapsal jsme o nic víc a o nic méně, než jaká je skutečnost, vám velmi dobře známá!

Žahavec: Jaká drzost!

Melchior: Chci, abyste mi v tomto spise ukázali jediné provinění proti mravnosti!

Žahavec: Myslíš si snad, že mě budeš urážet?! Máš právě tak málo úcty před učitelským sborem jako lidské slušnosti! Žádám zapisovatele kolegu Muchomora, aby uzavřel protokol!

Melchior: Ale já jsem...

Žahavec: Ticho! Pryč s ním!

Odvádí Melchiora, tma

Scéna 11. – Mořicův pohřeb

Pastor Holobřich, Melchior, Vendla, paní Bergmanová, pan a paní Gaborovi, Jeník, Ilsa, Marta

Všichni se pomalu schází před „strom“ ke hrobu, pastor stojí uprostřed, zádky k divákům.

Pastor Holobřich: Ten, kdo odmítl boží milost a sám na život si sáhl, zemře smrtí věčnou. My ale musíme velebit boha, jenž je nejvyšší dobrota a děkovat mu za vše. Mořice ať uvede milostivý bůh do života věčného. Amen.

Lidé postupně odcházejí, loučí se s Mořicem. Na scéně zůstává na jedné straně Melchior, na straně druhé Ilsa s Martou. Ilsa dává na hrob květiny.

Marta: Vezmu z naší zahrady růže, zbili by mě i bez nich...

Ilsa: A já je budu zalévat, vždycky když půjdu kolem! A natrhám pomněnky!

Marta: To bude hezký, Ilso...

Ilsa: Byla jsem už daleko, když jsem uslyšela výstřel. A taky vím, proč to udělal, Marto!

Marta: On ti něco řekl?

Ilsa: *(něco Martě pošeptá):* Ale neříkej to nikomu.

Marta: Neboj se.

Ilsa: Tady je pistol.

Marta: Tak proto ji nemohli najít.

Ilsa: Vzala jsem mu ji z ruky...

Marta: Dej mi ji, Ilso, prosím, dej mi ji...

Ilsa: Chci si ji nechat na památku.

Scéna 12 – Hádka u Gaborů

Pan Gabor, paní Gaborová

Gaborová: Oni ho vyhodili ze školy! Potřebovali obětního beránka! Nechtěli na sobě nechat obvinění a zrovna náš syn se jim připlétl do cesty! Proto mám já, jeho vlastní matka, pomáhat dokončit jejich hrozná díla?

Gabor: Melchior potřebuje tvrdou ruku. Nic jsem nenamítal proti tvé metodě výchovy, i když se mi přičila. Vždy jsme pro něj měli až příliš pochopení. Ale tato výchova zklamala! Nechci ti nic vyčítat, Fanny, ale teď za nás musí někdo jiný napravit naše chyby.

Gaborová: Nevím o žádných svých chybách! Melchior má poctivý charakter a je to dobrý člověk, nemám se za co omlouvat! V polepšovně bude naprosto ztracený! Vždyť se mezi těmi zločinci jen zkazí!

Gabor: To, co Melchior napsal, může napsat jen někdo, kdo má špatnou povahu. Vždyť je to nemorální! Musíme si přiznat, že náš syn sešel z cesty, Fanny. A jestli si chceme alespoň od této chvíle zachovat čisté svědomí jako jeho rodiče, je na čase, abychom pochopili vážnost situace. Máme ho oba velmi rádi, ale nemůžeme dopustit, aby se z něj stal špatný člověk!

Gaborová: Jak můžeš být tak necitlivý?! Melchior je více vnímavý a citově založený než jeho okolí, to je jeho jediné provinění! Proto jsem jeho matka, abych ho bránila. Nedovolím, aby byl takhle zničen! Co tam napsal tak hrozného? Není to spíš důkaz jeho dětské nevinosti a naivity, že mohl napsat něco takového? Jen krutý a zlý člověk, který se vůbec nevyzná v lidech, ho může obvinít z nemorálnosti! Říkej si co chceš! Jestli dáš Melchiora do polepšovny, my dva se rozcházíme!

Gabor: Budeš se s tím muset smířit. Ani pro mě to není snadné! Natož abych ztratil ještě Tebe!

Gaborová: Mě trestej, jestli hledáš viníka! Mě dělej zodpovědnou, ale neublížuj dítěti!

Gabor: On se provinil!

Gaborová: On za nic nemůže!

Gabor: Všechno bych udělal proto, abych tě toho mohl ušetřit! Dnes ráno ke mně přišla jistá paní s tímto dopisem. Dopisem, který poslal Melchior její patnáctileté dceři. Otevřela ho jen ze zvědavosti, dcera zrovna nebyla doma. Melchior v něm píše té dívce, že tím, co udělal, se na ní velmi provinil, ale za vším prý si stojí. Hlavně ať není nešťastná! Kdyby to mělo nějaké následky, on jí pomůže a nenechá ji samotnou.

Gaborová: Tomu nevěřím!

Gabor: Podívej se na ten rukopis! Tak se podívej!

Gaborová: To není možné, to by neudělal....

Gabor: Její matka vůbec neví, co dělat! Jestli pošleme Melchiora na jiné gymnázium, co když se to stane znova? Fanny, no tak mi řekni, kam s Melchiorem?

Gaborová:

Gabor: Kam s ním?

Gaborová: Do polepšovny....

Scéna 13. – potrat u Bergmannů

Vendla, paní Bergmannová

Vendla leží schoulená, nad ní popochází paní Bergmannová a pláče

Vendla: Někdy je mi tak hezky! Chtěla bych ven, procházet se večer po loukách, trhat květiny a sednout si k řece a snít... Ale pak mě někdy všechno bolí a já se bojím, že umřu. Je mi

horko a zase zima a před očima se mi setmí. Když se pak probudím, vidím, jak pláčeš. Maminko, to jsem pak hrozně smutná, když takhle pláčeš...

p. Bergmanová: Brzy zase pěkně vstaneš... Už tě nic nebude bolet a snad i to zvracení ustane... Pan doktor říkal, že brzo vstaneš...

Vendla: Maminko, je to vážné? Je? Já umřu, že? Umřu, maminko?

p. Bergmannová: Co tě to napadá, andílku... Vždyť se brzo uzdravíš... Brzo ti bude líp.

Vendla: Nebude, maminko, já to vím! Já vím, že musím umřít...

p. Bergmannová: Neumřeš, holčičko, neumřeš! Máš dítě! Máš dítě... Jak jsi mi to mohla udělat?

Vendla: Vždyť jsem nic neudělala...

p. Bergmannová: Nezapírej ještě, Vendlo!

Vendla: Ale to přece není možné, maminko! Vždyť nemám manžela!

p. Bergmannová: To je právě to! Že nejsi vdaná! Vendlo, co jsi to udělala?!

Vendla: Maminko, já nevím... Leželi jsme v seně... Nemilovala jsem na světě nikoho jiného než Tebe. Maminko, proč jsi mi tehdy neřekla všechno...

p. Bergmannová: Vždyť je ti čtrnáct, Vendlo! Nedopustila jsem se na Tobě ničeho jiného, než čeho se moje matka dopustila na mě. Ale ještě se nic nestalo, andílku můj, ještě ne. Za chvíli přijde paní Schmidtová... Buď statečná, Vendlo, hlavně buď statečná! Všechno bude jako dřív... Celá se třeseš...

Vendla: Někdo klepal.

p. Bergmannová: Neslyšela jsem nic, holčičko... (*jde ke dveřím, otevře*)

Vendla: Kdo je to?

p. Bergmannová: (*ze zákulisí se ozve*) Dobrý den, paní Schmidtová.

Po chvíli Vendla vstává, odchází, vrací se a láme květinu ve váze na znamení svého zlomení, své smrti.

Scéna 14 - hřbitov

Melchior, Mořic

Melchior přiběhne na scénu.

Melchior: Tady mě hledat nebudou. Alespoň mám teď čas si rozmyslet, co se mnou bude dál. Ničím si nejsem jistý... kdo vedle tebe odpočívá, Mořici?

Zjeví se Mořic, Melchior ho nevidí.

Mořic: Vendla Bergmanová. Zemřela 27. října. Blahoslavení čistého srdce.

Melchior: Já jsem její vrah? Je to moje vina? To já to zavinil? Nemůžu tady zůstat, musím odtud. Pryč! *Utíká*

Mořic: Počkej Melchiore!

Mořici? Kde ses tady vzal? *Slyší ho, ale nevidí*

Mořic: Vždyť jsi na mě mluvil.. podejmi ruku. Jsem přesvědčen, že mi poděkuješ

Melchior: Jak to, že nespíš?

Mořic: nevím, co je to spánek. Sedíme na věžích, na střechách, krčíme se v komíně nebo za záclonami u postelí.. všude, kde se nám zlíbí. Podej mi ruku. Nestýkáme se mezi sebou, ale vidíme a slyšíme, co se na světě děje. Víme, že to, co lidé dělají a o co se snaží je hloupost a smějeme se tomu.

Melchior: Čemu to pomůže?

Mořic: Nic se nás nedotýká. Dobré ani zlé. Jsme nad to povzneseni, usmíváme se. Podej mi ruku.

Melchior: Nemám chuť sám sobě se smát.

Mořic: Vy živí jste opravdu k politování. Nechápu, jak můžeš váhat, Melchiore. Podej mi ruku. Než se naděješ, budeš stát vysoko nad sebou.

Melchior: Dovedete zapomenout?

Mořic: Dovedeme všechno a vidíme všechno. Třeba to, jak rodiče přivádějí na svět své děti, aby jim mohli říct: „, jak jste šťastné, že máte takové rodiče. ! A my vidíme, jak děti pak jdou a dělají totéž. Ten klid, ta spokojenost, Melchiore.

Melchior: když ti podám ruku, bude to jen proto, že pohrdám sám sebou (že si sebe nevážím). Kdo mi dodával odvalu, leží teď v hrobě. Ty jsi opravdu šťastný Mořici?

Mořic: Nebyl jsme šťastný naživu a nejsem šťastný ani teď. Copak ty jsi byl šťastný? Tam dole je tak příšerně... najednou jsi bezradný, ale dřív jsi věděl, vždycky jsi věděl, co dělat. Ale já to nevěděl nikdy.

Melchior: Lituješ?

Mořic: Možná i lituji. Lituji toho... nechme to být. Vendla měla mít dítě. Ty jsi měl mít dítě..Zemřela při potratu, Mořici.

Melchior: To já to zavinil...

Mořic: Ale ty žiješ! Melchiore, ty ještě můžeš všechno změnit! Tak raději běž, Melchiore. Běž a dožeň všechno, co by ti mohlo utéct, kdybys mi podal ruku. Nevyčítej mi prosím, že jsme tě chtěl sprovodit ze světa. Byla by to pro tebe špatná volba.

Melchior: Děkuji ti za to, že ses mi zjevil. Slibuji, že ať se stane cokoliv, ať se jakkoli změním, ty zůstaneš mou poslední vzpomínkou. Až budu jednou starý, ty mi budeš nejbližší.

Mořic: Tak utíkej, ať nic nepropásneš!

Melchior odchází

Scéna 15. – Vyhánění zimy

dav

Na jeviště přichází dav lidí, vprostřed se zastaví Melchior, po stranách u něj jsou dvě prázdná místa. Melchior drží morénu, za ním v zástupech do obou stran stojí ostatní. Vyřiknou pořekadlo o vyhánění zimy, morénu vhodí směrem k divákům. Tma. Konec.